

Európske trendy v hodnotení škôl: Od kontroly k reálnemu rozvoju

15.7.2026 - | Štátna školská inšpekcia

Tento dokument prináša hĺbkový pohľad na inšpekčné systémy v desiatich európskych krajinách a slúži ako kľúčový odborný podklad pre modernizáciu hodnotiaceho rámca na Slovensku. Napriek rozdielom v riadení jednotlivých štátov existuje jasná zhoda - hodnotenie už nesmie byť len formálnou kontrolou, ale stáva sa kľúčovým nástrojom na podporu a zlepšovanie škôl.

Cieľom analýzy nebolo mechanické preberanie zahraničných modelov, ale identifikácia funkčných princípov a mechanizmov, ktoré môžu reálne prispieť k rozvoju slovenského školského systému. Analytici detailne preskúmali systémy v Bulharsku, Českej republike, Fínsku, Holandsku, Írsku, na Malte, v Portugalsku, Rakúsku, Švédsku a Škótsku. Spoločným základom hodnotenia sú najmä kvalita vyučovania a učenia sa, výsledky žiakov, riadenie školy a podmienky vzdelávania. Moderné systémy sa čoraz viac posúvajú od tradičnej kontrolnej funkcie smerom k podpore rozvoja škôl. Pracujú s dátami, kladú dôraz na školskú autoevalváciu (sebahodnotenie) a zameriavajú sa na dlhodobé zvyšovanie úrovne vzdelávania. Hodnotenie sa tak stáva skôr nástrojom učenia sa a rozvoja než strašiacom.

Komparácia ukázala, že európske krajiny pristupujú k organizácii externého hodnotenia tromi základnými spôsobmi:

- **Silne centralizované modely (napr. Bulharsko, Portugalsko):** Hodnotenie je pevne v rukách štátu a plní najmä kontrolnú a regulačnú funkciu. Vzťahy sú hierarchické a školy predovšetkým plnia centrálné požiadavky.
- **Hybridné modely (napr. Česká republika, Holandsko, Írsko, Malta, Švédsko):** Kombinujú kontrolu s rozvojovou podporou. Štát si drží riadiacu úlohu, no prenáša zodpovednosť aj na školy a zriaďovateľov. Externé hodnotenie úzko nadväzuje na interné procesy školy.
- **Decentralizované modely (napr. Fínsko, Rakúsko, Škótsko):** Stoja na vysokej miere autonómie škôl, profesijnej dôvere a silnej autoevalvácii. Inšpekcia má primárne podporný charakter. Vo Fínsku napríklad klasická školská inšpekcia úplne absentuje a systém funguje na báze národnej evalvácie.

Každý zo skúmaných systémov má špecifické mechanizmy, ktoré môžu obohatiť aj slovenské inšpekčné prostredie:

- **Rizikovo orientovaný prístup (Holandsko):** Intenzita a periodicita inšpekcií sa flexibilne prispôsobuje kvalite konkrétnej školy a identifikovaným rizikám. Stabilné a kvalitné školy sú zaťažované menej.
- **Diferencovaná periodicita (Bulharsko):** Frekvencia hodnotenia sa priamo odvíja od výsledkov predchádzajúcej inšpekcie.
- **Prepojenie procesov (Česká republika):** Úspešný model kombinácie pedagogického hodnotenia s kontrolou legislatívy a finančného hospodárenia pod strechou jednej inštitúcie.
- **Jednotný rámec kvality (Škótsko):** Externé hodnotiace kritériá slúžia školám zároveň ako priamy nástroj pre ich vlastné sebahodnotenie.

Dôležitým prínosom analýzy je aj snaha o zjednotenie terminológie, ktorá v slovenskom prostredí

doteraz nebola ustálená. Dokument jasne definuje pojmy ako kvalita školy, hodnotenie kvality, autoevalvácia či kultúra hodnotenia. Výstupy z Národného projektu EduRadar otvárajú dôležitú odbornú diskusiu o budúcom smerovaní Štátnej školskej inšpekcie. **Podrobné národné analýzy všetkých desiatich krajín, ako aj samotná syntéza, sú dostupné na tomto odkaze.**

<https://www.ssi.sk/2026/07/15/europske-trendy-v-hodnoteni-skol-od-kontroly-k-realnemu-rozvoju>